

355.4

Т15

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПОВІТРЯНИХ СИЛ імені ІВАНА КОЖЕДУБА

ТАКТИКА БОМБАРДУВАЛЬНОЇ АВІАЦІЇ

Частина 1

ОСНОВИ ТАКТИКИ ПІДРОЗДІЛІВ БОМБАРДУВАЛЬНОЇ АВІАЦІЇ

Харків
2018

355.4
715

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПОВІТРЯНИХ СИЛ імені ІВАНА КОЖЕДУБА

ТАКТИКА БОМБАРДУВАЛЬНОЇ АВІАЦІЇ

Частина 1

ОСНОВИ ТАКТИКИ ПДРОЗДІЛІВ БОМБАРДУВАЛЬНОЇ АВІАЦІЇ

Навчальний посібник

A 1 2 7 1 6 6

Харків
2018

УДК 358.423 (075.8)

Т15

*Рекомендовано до друку вченого радою
Харківського національного університету
Повітряних Сил імені Івана Кожедуба
(протокол № 20 від 22.11.2016 р.)*

Автори: *О. Б. Котов, О. І. Лагузов, С. А. Калкаманов, П. М. Оніпченко*

Рецензенти: *О. Б. Леонтьєв, доктор техн. наук, професор, заслужений діяч
науки і техніки України, головний науковий співробітник
наукового центру ПС ХНУПС;*
*О. К. Шейгас, канд. техн. наук, доцент, нач. кафедри № 102
ХНУПС.*

**Тактика бомбардувальної авіації. Ч. 1. Основи тактики підрозділів
T15 бомбардувальної авіації : навч. посіб. / О. Б. Котов, О. І. Лагузов,
С. А. Калкаманов, П. М. Оніпченко. – Х. : ХНУПС, 2018. – 164 с.**

Навчальний посібник написаний відповідно до програми дисципліни «Тактика роду
авіації (бомбардувальна)» за спеціальністю 253 Військове управління (Повітряні Сили) та
спеціалізацією «Навігація та бойове застосування літальних апаратів» для підготовки
військових фахівців тактичного рівня.

Містить систематизоване викладення матеріалу з тактики бомбардувальної авіації. У
ньому висвітлені основи: організації і бойового застосування підрозділів бомбардувальної
авіації; бойових можливостей екіпажів (підрозділів) БА; моделювання дій екіпажів
(підрозділів) БА при виконанні бойових завдань; подолання протидії засобів
протиповітряної оборони противника. Урахований досвід застосування екіпажів БА в
АТО та в локальних війнах.

Матеріал посібника може бути корисним для науково-педагогічних працівників,
фахівців тактичної ланки управління авіаційних підрозділів, а також для слухачів і
студентів, які навчаються за програмами військової підготовки.

УДК 358.423 (075.8)

© Котов О. Б., Лагузов О. І., Калкаманов С. А.,
Оніпченко П. М., 2018

© Харківський національний університет Повітряних Сил
імені Івана Кожедуба, 2018

З М И С Т

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ.....	5
ВСТУП.....	9
1. ПРИЗНАЧЕННЯ ТА ЗАВДАННЯ ПІДРОЗДІЛІВ БОМБАРДУВАЛЬНОЇ АВІАЦІЇ.....	10
1.1. Коротка історична довідка про розвиток техніки й тактики бомбардувальної авіації.....	10
1.2. Призначення, завдання і об'єкти бойових дій підрозділів бомбардувальної авіації.....	12
1.3. Організаційна структура підрозділів бомбардувальної авіації.....	16
1.4. Базування підрозділів бомбардувальної авіації.....	17
1.5. Бойові можливості літаків бомбардувальної авіації.....	19
1.6. Способи бойових дій підрозділів бомбардувальної авіації.....	21
1.7. Бойові порядки підрозділів бомбардувальної авіації.....	24
Питання для самоконтролю.....	31
2. БОЙОВІ МОЖЛИВОСТІ ЕКІПАЖІВ, ПІДРОЗДІЛІВ БОМБАРДУВАЛЬНОЇ АВІАЦІЇ.....	32
2.1. Основні показники бойових можливостей.....	32
2.2. Можливості з мобільності та бойової напруги.....	34
2.3. Область бойових дій підрозділів бомбардувальної авіації.....	36
2.3.1. Можливості з глибини дій.....	36
2.3.2. Можливості з досяжності літака Су-24М залежно від профілю польоту.....	38
2.3.3. Можливості літака Су-24М з перебазування.....	39
2.3.4. Можливості літака Су-24М з досяжності без ППБ.....	40
2.3.5. Можливості літака Су-24М з досяжності з ППБ-2000.....	42
2.3.6. Можливості літака Су-24М з досяжності з 2×ППБ-3000.....	43
2.4. Можливості з ураження цілей.....	44
2.5. Можливості з подолання ППО противника.....	63
2.5.1. Подолання ППО противника.....	63
2.5.2. Характеристика систем ППО країн НАТО.....	63
2.5.3. Характеристика систем ППО Росії.....	90
2.6. Методика оцінки можливостей екіпажів і підрозділів із подолання противідії ППО противника.....	116
2.7. Сили і засоби, що залишаються для боротьби з ППО противника.....	119
2.8. Подолання противідії військових засобів ППО.....	122
2.8.1. Подолання противідії зенітно-ракетних комплексів малої дальності.....	122
2.8.2. Подолання противідії зенітно-стрілецьких комплексів.....	123
2.9. Подолання противідії ЗРК середньої та великої дальності.....	125
2.10. Подолання противідії винищувачів противника.....	130
Питання для самоконтролю.....	137

3. ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ПІДРОЗДІЛАМИ БОМБАРДУВАЛЬНОЇ АВІАЦІЇ.....	138
3.1. Сутність, принципи, форми і способи управління.....	138
3.2. Система пунктів управління авіації.....	140
3.3. Управління підрозділами бомбардувальної авіації.....	142
3.4. Основи прихованого управління військами.....	143
3.5. Сутність, зміст, мета взаємодії, види та організація.....	145
3.6. Організація взаємодії підрозділів БА з частинами (підрозділами інших видів ЗС України).....	145
3.7. Порядок організації взаємного розпізнавання, позначення та цілевказання.....	147
Питання для самоконтролю.....	149
4. ОСНОВИ МОДЕЛЮВАННЯ БОЙОВИХ ДІЙ ПІДРОЗДІЛІВ БОМБАРДУВАЛЬНОЇ АВІАЦІЇ.....	150
4.1. Сутність і зміст моделювання.....	150
4.2. Основи моделювання бойового польоту.....	151
4.3. Розрахунок математичного сподівання кількості збитих літаків.....	154
4.4. Розрахунок імовірності виконання бойового завдання.....	157
4.5. Дії командира ескадрильї після вибору оптимального варіанта бойового польоту.....	158
Питання для самоконтролю.....	160
ПССЛЯМОВА.....	161
ЛІТЕРАТУРА.....	162

